

نگاه

پاشنه آشیل

برنامه هفتم

حسن فروزان فرد

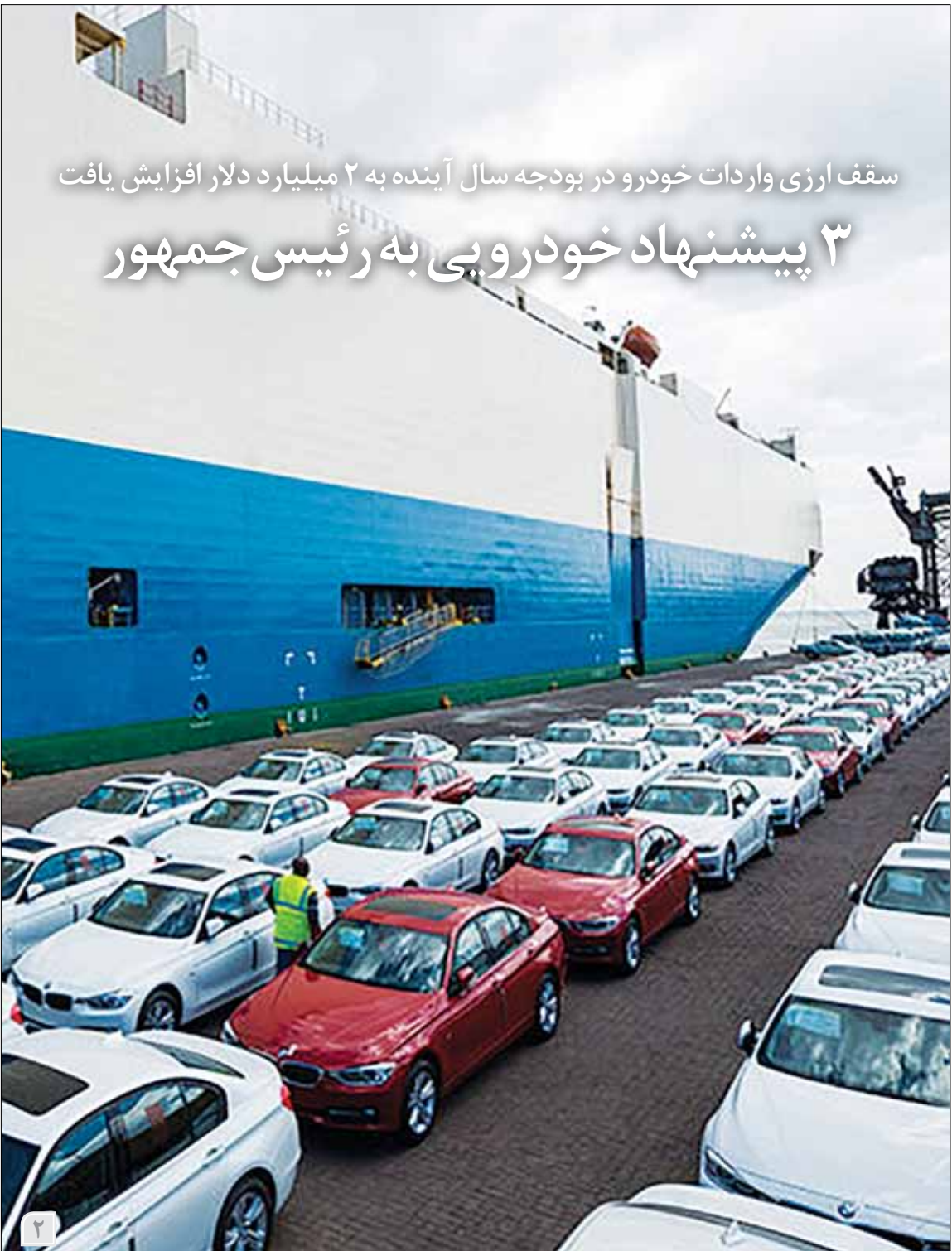
عضو اتاق بازرگانی تهران

در حال حاضر، کشور در سطح داخلی و بین‌المللی در مضیقه تأمین مالی است. به دلیل محدودیت‌های سیاسی و تحریم‌ها، دسترسی به منابع مالی برای توسعه از نظر بین‌المللی کاملاً محدود است و در داخل هم با توجه به مشکلاتی که به دلیل تورم داریم، سیاست‌های شدید انقباضی بانک مرکزی و توسعه‌نیافتگی بورس، دسترسی به منابع مالی برای توسعه بسیار ناچیز است. وقتی از رشد ۸ درصدی صحبت می‌کنیم، یعنی یک مقدار قابل توجهی سرمایه‌گذاری سالیانه لازم است. مهم‌ترین چالش ما برای دسترسی به رشد ۸درصدی، ناتوانی در جذب سرمایه‌گذار خارجی و تأمین منابع مالی است. اگر بخواهیم تا اندازه‌ای بر وضعیت فعلی فائق شویم و تا اندازه‌ای از ظرفیت‌های‌مان بیشتر استفاده کنیم، شیفت کردن به مفهوم بهره‌وری ضروری است. در خود قانون برنامه هم آمده است که باید حداقل یک سوم از میزان توسعه مشخص شده، حاصل بهبود وضعیت بهره‌وری باشد. ما باید ببینیم که متولی امر بهبود بهره‌وری در کشور چه کسی است؟ باید توجه کرد فرد یا سازمانی که مسئول این کار شده است چه جایگاهی دارد، چقدر بودجه دارد، چقدر اجرا دارد و چقدر فعالیت‌ها و پیشینه‌ات‌اش ضمانت اجرایی دارند؟

ادامه در همین صفحه

فرصت امروز

برای کسب وکار آفرینی

سقف ارزی واردات خودرو در بودجه سال آینده به ۲ میلیارد دلار افزایش یافت

۳ پیشنهاد خودرویی به رئیس‌جمهور

به نظر می‌آید سازمان ملی بهره‌وری که در حال حاضر فعالیت می‌کند، هیچ تناسب لازمی با این هدف‌گذاری برنامه توسعه ندارد؛ یعنی سازمانی که به عنوان متولی بهبود بهره‌وری در کشور فعالیت می‌کند، توانایی‌هایش، جایگاه علمی‌اش، اندازه‌اش، جایگاه قانونی‌اش و موارد دیگر، متناسب با زمینه بهبود بهره‌وری در کشور نیست. بنابراین به نظر من، موضوع اساسی با توجه به محدودیت‌های موجود، فضا دادن به فعالان اقتصادی و هم مجموعه دستگاه‌های دولتی و خصوصی به بهبود بهره‌وری است. در واقع، استفاده مناسب‌تر از امکانات موجود در دستور کار همه

باید قرار بگیرد و باید گزارش‌دهی منظم فصلی و سالیانه هم داشته باشد. از آنجایی که بودجه با دقت هرساله طراحی می‌شود و گزارش‌دهی در مورد آن اتفاق می‌افتد، سازمان برنامه و بودجه نیز باید در حوزه بهبود بهره‌وری، هدف‌گذاری‌های روشن برای همه دستگاه‌ها داشته باشد و در زمینه تحقیش دقت نظر کند. همچنین مجلس شورای اسلامی هم باید در این زمینه نظارت داشته باشد؛ زیرا خود مجلس شورای اسلامی این قانون برنامه را تصویب کرده است. من به صورت دقیقی در مورد رشد ۸ درصدی صحبت نمی‌کنم؛ زیرا به عقیده من، رشد ۸ درصدی

پاشنه آشیل برنامه هفتم

حرکت در ریل توسعه اقتصادی در وضعیت کنونی، حضور بنگاه‌های اقتصادی در بخش عمومی و خصوصی است. تنها از طریق راه می‌شود به منابع مالی برای ایجاد توسعه از طریق سرمایه‌گذاری دست پیدا کرد. در شرایط فعلی، تنها راه باقیمانده در کوتاه مدت و با وجود چالش‌های سیاسی، توجه به همه بنگاه‌ها در سطح بخش خصوصی، بخش عمومی و همینطور همه دستگاه‌های دولتی به منظور بهبود بهره‌وری است. این نکته بسیار اساسی و کلیدی است. من به صورت دقیق در مورد رشد ۸ درصدی صحبت نمی‌کنم؛ زیرا به عقیده من، رشد ۸ درصدی

به چیزی بیشتر از حداقل ۲۰۰ میلیارد دلارسرمایه‌گذاری سالیانه نیاز دارد. من در مورد چیزی کمتر از یک سوم این رشد صحبت می‌کنم؛ خود برنامه هم نزدیک به یک سوم از این رشد را برای سومین بار در سه برنامه پیاپی گذشته، درخواست و هدف‌گذاری کرده که از طریق بهبود بهره‌وری باشد. قسمتی از این بهبود بهره‌وری‌ها، خود نیازمند سرمایه‌گذاری است؛ مثل استفاده از تکنولوژی‌های جدید، دستگاه‌ها و ماشین‌آلات جدید و سایر موارد.

قسمتی از بهبود بهره‌وری‌ها را می‌شود با بازنگری به روش‌های

انجام کار، نحوه استفاده از منابع، اصلاح ساختارها و اصلاح روش‌های انجام کار صورت داد که این بخش‌ها، هزینه‌بری کم و سرمایه‌گذاری کمتری لازم دارد. به نظر من، این بخش‌ها اگر متولی پیگیری در کشور داشته باشد، قابلیت اجرایی دارند. دستگاه‌ها و بنگاه‌ها، چه در سطح بخش خصوصی و چه در سطح دولتی و حاکمیتی، موقعی روی زمین‌های تمرکز می‌کنند که ببینند برای دستگاه‌های نظارتی، دستگاه‌های کنترلی و دستگاه‌های مالیاتی، این مسئله اهمیت دارد و به آن توجه می‌کنند.

تأثیرپذیر است. در این رابطه دوسویه میان آب و توسعه؛ از یک‌طرف آب، اساس توسعه اقتصادی و اجتماعی است و از طرف دیگر، این توسعه باعث افزایش مصارف و پیامدهای محیط‌زیستی است که بر شرایط منابع آب، تأثیر بسزایی دارد. در نتیجه وقتی استفاده‌کنندگان مختلف از آب، تصمیم به تخصیص و استفاده از آن می‌گیرند، شرایط این منبع در معرض تغییر قرار می‌گیرد و پیامدهای آن می‌تواند به‌نوبه خود، موجب تغییرات مهمی را در فرآیند توسعه ایجاد کند؛ که لازم است این تغییرات در پیش‌بینی برنامه‌ها از قبل موردتوجه و چاره‌اندیشی قرار گیرند.

بررسی اجمالی کارنامه مدیریت آب کشور نشان می‌دهد که اقدامات در هر دو زمینه اثربخشی و کارایی، علی‌رغم تلاش‌هایی که انجام‌شده، با کاستی‌های فراوانی روبه‌روست. ناگفته نماند که معمولاً هیچ‌گونه سطح‌بندی و تفکیکی هم از این نظر در اسناد برنامه‌ای در این خصوص مشهود و بارز نیست، اما ضرورت دارد که توجه بیشتر نهادهای تأثیرگذار به سمت «اثربخشی»، هدف‌ها و سیاست‌ها و نحوه تعیین سلسله‌مراتب و تعیین اولویت و ایجاد تناسب و موازنه صحیح میان آنها جلب شود. تجربه نشان داده است که عملاً آب، منابع توسعه نیست، انتخاب هدف حداکثر بهره‌برداری از منابع آب، انتخاب نادرستی بوده است و باید برای مدیریت تقاضا و رشد بی‌رویه پیشران‌های توسعه به‌طور اساسی فکر کرد و سهمی برای محیط‌زیست و طبیعت قائل بود. این اقدام در گرو تغییر نگرش‌های حاکم بر سیاست‌گذاری‌ها از نظر چگونگی برقرار کردن نسبت آب و توسعه است که این تغییر باید به نحوی باشد که به ایجاد جایگاه نهادی مناسبی برای برقراری رابطه دوسویه میان «آب و توسعه» بینجامد. برای ایجاد تعادل در آبخوان‌های زیرزمینی نیز باید ابتدا مدیریت آب زیرزمینی به سطح مناسبی از دستاوردهای مشخص و قابل‌انکا برسد و بعد از آن به افزایش کارایی آب پرداخت. برای حرکت به سمت اثربخشی در حوزه سیاست‌های اقتصادی و قیمت آب باید درباره تحول و دگرگونی در جایگاه نهادهای مدنی و بخش خصوصی در حوزه آب فکر کرد. هدف جدی برنامه‌ریزی‌ها باید بررسی و آشکارسازی ترجیحات بهره‌برداران واقعی و بررسی ساختار انگیزه‌های جامعه محلی باشد. به علاوه، لازم است برنامه‌های کلان‌تر و جامع‌تری برای هماهنگی در درون و بیرون بخش آب (برای ایجاد همکاری و هماهنگی) تدارک دیده شود. انصافاً به جای ساده‌اندیشی‌های رایج درباره «معجزه» استفاده از فناوری‌های جدید، آیا این گونه بررسی‌ها، مباحث و اصلاح سیاست‌های تعیین‌کننده در کشورمان، خالی نیست؟

می‌توان در نظر گرفت. در سطح اثربخشی؛ مطالعات و بررسی‌های اقتصادی و مالی در سطح ملی، حوزه آبریز، استانی و جامعه محلی. در سطح کارایی: اقتصاد بنگاه و قیمت‌گذاری و بازیافت هزینه‌ها در شرکت‌های کارگزار. در شرایطی که در نظام حکمرانی آب، تکیه اصلی بر سازوکارها و فرآیندهای سلسله‌مراتبی و اداری است، بهبود ساختار انگیزه‌ها و رقابت در زمره اقدامات حاشیه‌ای قرار می‌گیرد. در این نظام حکمرانی آب، جایگاه نهادی بخش خصوصی و نهادهای مدنی مناسب نیست و به‌طور ساختاری امکان تقویت سازوکارهای اقتصادی و اجتماعی وجود ندارد. در مدیریت دولتی عرضه‌گرا، هدف واقعی قیمت آب در یک بستر انحصاری، بازپرداخت هزینه‌ها است. افزایش قیمت‌ها، بار سیاسی زیادی به همراه دارد. اطلاعات مربوط به احجام آب تحویلی و مبادله‌شده، هزینه تمام‌شده و کیفیت آب از شفافیت لازم و سهولت دسترسی برخوردار نیست. در نقطه مقابل، در مدیریت تقاضا‌گرا به فرآیندهای اقتصادی و اجتماعی (شبکه‌ای) مجال بیشتری داده می‌شود و قیمت‌های مؤثر مبتنی بر حجم آب در یک بستر رقابتی برای کنترل و مدیریت تقاضا و کاهش آثار محیط‌زیستی، مطرح و محترم پذیر است. بنابراین در یک مدیریت متکی به عرضه بیشتر آب که به‌ویژه درباره آب کشاورزی اغلب امکان اندازه‌گیری درست حجمی وجود ندارد و بخش مهمی از تلفات در خارج از حیطه کنترل مصرف‌کننده نهایی است (مانند استفاده از آب لوله برای فضای سبز و تلفات در سامانه توزیع)، انتظار نمی‌رود بتوان با قیمت‌گذاری روی پیشران‌های توسعه و تقاضا، تأثیر زیادی گذاشت.

دیدگاه آب به‌عنوان «تسهیل‌کننده یا کاتالیزور توسعه»، منبعت از پذیرش موازین توسعه پایدار و نتیجه تغییر پارادایمی در مدیریت توسعه کشورها است. در این دیدگاه که رابطه دوسویه و متقابل را میان منابع آب و توسعه در نظر می‌گیرد، آب هم به‌عنوان بخش و هم به‌عنوان یک منبع، نقش کلیدی در توسعه اجتماعی، تمامیت محیط‌زیست و رشد اقتصادی دارد. به‌عنوان بخش، آب نیازمند توسعه زیرساخت‌ها و منابع مالی-عملیاتی است. به‌عنوان منبع اثرگذار، فراتر از مرزهای بخش‌های مختلف عمل می‌کند و برای مدیریش به تشخیص ارزش آب به بیان اقتصادی و اتخاذ رویکردهای کامل و به‌هم‌پیوسته نیازمند است. این در شرایطی است که تقاضا و مصرف آب به‌شدت از محرک‌های بیرون از بخش آب (مانند افزایش مصرف و سوءمدیریت‌های ناشی از افزایش تقاضا برای غذا و تغییرات سبک تغذیه، تقاضا برای انرژی، پیامدهای تغییرات آب وهوایی و دینامیزم‌های جغرافیای سیاسی)

۲

هم قیمت طلا و هم قیمت سکه یک کانال سقوط کرد

تکانه قیمتی در بازار طلا و سکه

۳

مدیریت و کسب‌وکار

مدیر کار و زندگی خودتان باشید!

زندگی برای خیلی از مردم دنیا به جای اینکه پر از هیجان یا اتفاقات تازه باشد، پر از چالش‌هایی است که یکی پس از دیگری از راه رسیده و زندگی را تبدیل به پارلی هزار تکه می‌کنند. اینطور وقت‌ها آدم نه تنها انگیزه‌اش برای کار آفرینی را از دست می‌دهد، بلکه دیگر دل و دماغی برای زندگی شخصی‌اش هم نخواهد داشت. در نقطه مقابل چنین وضعیتی مدیران موفقی هستند که انکار اصلا شکست یا بحران برای‌شان تعریف نشده است. چنین مدیرانی مثل آب خوردن هر بحرانی را تبدیل به فرصتی بی‌نظیر برای بردنشان می‌کنند.
خب اگر بقیه می‌توانند چنین کاری را با زندگی حرفه‌ای‌شان کنند، چرا شما نتوانید سر کار و همین‌طور خانه با همین دست‌فرمان پیش بروید؟ ما در روزنامه فرصت امروز معتقدیم هر کس باید مدیر کار و زندگی خودش باشد. شاید شما در یک شرکت بین‌المللی بزرگ به عنوان کارمند معمولی فعالیت داشته باشید، اما هیچ چیز جلوی شما را نگرفته…

۸

